

سرمني او بنكي

ويناوال
محمد معصوم هوتک
۱۳۲۹ش

Ketabton.com
www.hotakonline.com

سرمني اوبنڪي

دا اوبنڪي د هغه ويارلي، سر لوري، مپڙني او
اتل قام (پڻتانه) نامه ته اهداءِ کوم چي حماسو
يپي تل بيده اولسونه راوينس ڪري، د محڪومو
اولسو په زړه کي يپي د آزادي غوښتني روحيه
راڙوندي ڪڙي او د استبداد او استعمار پخي
مانهي او اوسپنيز د پوالونه يپي ڙنگ ڪري دي -
خو ده ته په پاداش کي کنڊواله وطن او گروپ
کورور رسيدلي دي!

سرمني اوبنکي

مخ	فهرست	عنوان
5		لومړۍ خبرې
6		لويه خدايه (ج)
7		ناورين
8		بيخايه توقع
9		عبرت
10		آبنکلي کندهاره
12		ارذل المخلوقات
13		د سيد جمال الدين افغاني قبرته
14		د اشنا ياد
15		زيره تابلو
16		کريږي
17		ډويه جاله
19		د ميني تړون
20		بي خونده اختر
22		حتمي بری
24		مرموزه ولوله
25		د سرنوشت شېبه
27		انجام
28		لبرېزه کاسه
29		افتضاح
31		د پولیگون دښت
33		نه دي دي په ياد
35		خه پروا ده؟
36		د شهيدانو چوک يا رنځور کندهار
38		هېڅ مې باور نه و
40		ستري خپه
42		کوټري څاڅکي
43		توبه بې تر بدترو

سرمني اوبنکي

مخ	فهرست	عنوان
45		د لمني روى
46		د زړه سوډه
47		سپېڅلى احساس
49		د ازل كښلي
50		انسان
52		د كاني كرښي
53		پوخ نرخ
54		څه بې كوم
55		پاينات
55		د هستې شرط
55		جگه غاړه
56		رجا
56		آخرو لي؟
56		آغم خپلو!
57		واقعي مسؤل
58		پښتانه
59		بې مهره ساحل
60		ورکه هديره
61		خزان پسرلى
63		مهاجرت

سرمني اوبنکي

لومړۍ خبري

په دې کوچنوتې مجموعه کې زما هغه اشعار راغونډ دي چې زياتره برخه يې د ۱۳۲۲ش - ۱۳۲۸ش کلونو په دوران کې په کابل يا کندهار کې ويل سوي دي. دا کلونه له تاثيره ډک کلونه وه. په هيواد کې حوادث دومره تراژيک او خواشينوونکي وو چې د ډېر زمخت احساس خاوند يې لا هم خوراوه. له بلې خوا زما ډېر تيروني دوستان او ياران را څخه ليري سوي او پر پرديو هيوادو يې د هجرت ترخې او اوږدې شپې تېرولې او زه په وطن کې تک تنها اوسېدل. نه مې له چا سره وپو ووت او نه مې وينه ور سره گډېده. مرگونه، خرابۍ، د حوادثو تاثر او د تنهائي حالت هغه عوامل وو چې زما د اتلسو کالو بيده شعري احساس يې را وپېښ کړ. شعر زما د يوازيتوب ملگرې سو او د زړه سوډه. بايد ووايم چې ما په ۱۳۴۴ش کال، هغه وخت چې په بنونځي کې مې درس لووست، په شعر ويلو پيل وکړ. د کندهار په سرکاري اخبار (طلوع افغان) کې مې يو، نيم شعرونه چاپ هم سول. (وگورئ د ۱۳۴۴ش کال د حوت د درويشتمې نېټې گڼه). خو نه پوهېږم چې ولې مې يو دم شعري دنيا ته شا سوه او پوره اتلس کاله مې بيا هيڅ ونه ويل.

طبيعي ده چې د دې شعرو د خپرېدو زمينه ما ته دننه په هيواد کې نه وه ميسره. شعر به مې وکېښ، ځينو کسانو ته به مې ولووست او له ځانه سره به مې خوندي کړ. د څه مودې راهيسې چې له هيواده ليري د هجرت شپې او ورځې تېروم، په دې فکر کې سوم چې خپلې خوږې وړې پاڼې سره راغونډې او طبقه بندي کړم او دا دئ نن مې يوه برخه سره ترتيب کړه.

زه پر دې خبره معترف يم چې د دې مجموعې په شعرونو کې لازمه رنگيني نسته. دا به زما د خامۍ نتيجه وي. ځکه شعر پر فکري آمادگۍ او استعداد سربېره، مشق او مهارت هم غواړي چې زه دا نيمگړتيا په ځان کې په پوره عمق سره احساسوم. وايي چې: "پياز دي وي، په نياز دي وي" په همدې خاطر تاسي د مجموعې لوستلو ته رابولم. زما په گومان په يو ځل لوستلو ارزې.

محمد معصوم هوتک

يونورسيتي روډ - گلشن اقبال - کراچي

د مېزان ۲۲مه، ۱۳۲۹ش = د اکتوبر ۱۴مه، ۱۹۹۰ع

سرمني اوبنکي

لويه خدايه!

خدايه! عقل و ماغ—زه مي و خوږمنو ته دارو کړې
دا کمزورئ هډ و لېچ مي و خدمت و ته چمتو کړې
په او مړي تار پتلبس بدن مي ستا څه مړ وچ غوښتئ
د هيواد د اورنئ ميني نفس را پکښي پيو کړې
د گناه خوري مي سپک کړې د بدئ قدرت را مه کړې
خوږين زرگي مي د نېکئ په تينگ سپنسي باندي رفو کړې
ړندې سترگي مي په نور د معرفت کړې را روښانه
بصارت مي بصيرت کړې تپه لار راته چارسو کړې
دا بيوزلي دا خوار ځواکي چي محتاج ستا د کرم دي
پر جابرو و سرکښو باندي خدايه ته کابو کړې
فرعونان د زمانئ چي د قدرت په نشو مست دي
د خپل قهر و غضب په توپانئ سيند کي لاهو کړې
کاهنان چي مو د بخت د گرځېدو فالونه گوري
طلسم بي مات، کوډې باطلي، خام بي سحر و جادو کړې
چي به زموږ و وور بـورجل ته په کړو سترگو کاته کا
زما معصوم آه په پسې کړې (مازيگر بي کور جارو کړې)

کابل - ۱۳۶۴ ش

سرمني اوبنکي

ناورين

سخري دي، کړکنډي دي، غرگي دي او کودري دي
 غرونه دي، لانبسونه دي او لوروي و ژوري دي
 دښت دي، دامانه ده، توره دربه ده لار ورکه ده
 ژرگي دي، اغزي دي او کوروي زوروري دي
 دوبي دي، اهار دي، مخکه سره ورباندي شپه موده
 اوردی، سرې لمبې دي، سرې سکروتي دي بخري دي
 بيخ دي، بدن لڅ دي، وچ هډونه سره لوي ده
 ژمی دي، باران دي يا د ووري سپين څپري دي
 تگ دي، حرکت دي، گرداونه دي، خرخونه دي
 کلي دي باريري ده رچا پر خت توري دي
 وپر دي و ناورين دي و افسون دي و ژاوي دي
 نه دي پر کراهه که خوانان دي که سپين ږيري دي
 خنگ ته يې غيـرت دي، حميت دي، سربنده ده
 خاوره ده هيواد دي، د ساتني يې خبري دي
 سر دي، ککری دي، اندامونه دي، لانبسونه دي
 ميندي پر را ټولي پر شکولي يې غومبري دي
 شخول دي، کچو دي، سره غوغا ده، توري کړي دي
 پاتسه نازولي پر ميدان دي يو وزري دي
 منځ کي يې حساس معصوم ولاړ په اند پښو کي ډوب
 شعر يې دي، قلم يې دي د غم سوي سندري دي

کابل - ۱۳۲۳ ش

سرمني اوبنکي

بېخايه توقع

دوى مستي را څخه غواړي په شعرو و په بيتو کي
 ما کلونه دي تېر کړي په غم—و په اند بېننو کي
 وايي پاڅه ونځېږه، رنسانه لاره درواخله
 خو به خورې د زرگي وينې د شرابو په جامو کي
 خو به سر پر زنگانه يې تحير به دي وي رشه
 خو به ناست يې بې مونسه بې غمخوره په حجرو کي
 راسه راسه بزم تود دى عيش و نوش شعار د ورځي
 خوښ خوښ گرځه، غورځه پرځه په گډا په اتڼو کي
 خو:

زه به څرنگه هوس کړم چي مي ورور په وينو لامبي
 زه به څرنگه مستي کړم چي ماتم وي په کورو کي
 زه به څرنگه خدا کړم چي ياران په وينو ژاړي
 زه به څرنگه خوښي کړم چي اولس ډوب وي غمو کي
 زما دي زهرو زقوم سي کتلمې و نعمتونه
 چي مي څنگ ته بورې ورازي وي له لورې په نارو کي
 چي اشنا په شوا خون وي، هډ يې مات زړه يې محزون وي
 تولعت دي زما پر پت سي، که به غورځم په بناړو کي
 پر بردئ پر بردئ معصوم پر بردئ تاسي هسي و دى داسي
 بورا خوښه وي پر گلو، پتين خوښ وي په لمبو کي

کابل - ۱۳۲۴ ش

سرمني اوبنکي

عبرت

د هلكو په شان ناست دي جوړوي له خاورو باغ
 په اوبو به چا ليدلئ وي بل سـوئ يو خراغ
 د مېرپه به قول، قول، ژبه، ژبه، هود بې هود و
 بور دي مات سه بې غيرته! لوی سړی وايي درواغ
 ها چي لافي بې د عشق کړې، تاسي وينئ چي نن څه کړي
 پر مرداره باندي جنگ دئ، تور بې مخ لکه د زاغ
 خدايه نه دي وای هست کړئ، يا دي نه وای پوهولئ
 يا په دواړو سترگو پوند وای، راته يو وای دښت و راغ
 ابتلا ده راته پېښه، لوی میدان د امتحان دئ
 بُرد و باخت بې معلوم نه دي، سترگي سړي زړگي مي داغ
 يا خوزما ماغزه خراب دي، يا له ده څخه لار ورکه
 يا به بل مکر تر منځ وي، زموږ به نه رسي دماغ
 اې معصومه پر بشاني دي پيلامه د خونبۍ بـوله
 تور سکاره دي ما ليدلي، سړي سکرو تـي پـر او جاغ

کابل - ۱۳۶۳ ش

ارذل المخوقات

په عمران کي دئ ناسيال
په خروار کي يو مثقال
ډکوي خورجين جوال
تمددن د هزار سال
کري د سولي استدلال
وي په مرگ باندي خوشحال
دايې حال دايې احوال
نه يې وپسره له وبال
نه پر آل نې پر عيال
بي غيرت وي غوره مال
چاپلوسي يې مثال
نوفرعون دی يا د جال
نه يې ډار لسه استقبال
نه يې شرم په اعمال
چي انسان وي پري پاي مال

په وراني کي قهرمان دئ
د دنيا خوبې په ده کنبې
و پيسو ته يې نينگلکي
نړوي يې سوځوي يې
لاس يې سور په وينو لژند
د همنوع وينو ته تری
د خپل ورور په وينو لامبي
نه يې زړه سور په ژوبله
نه سره سوځي پر کونډو
که يې وسه او ذليل و
د ناکس په پښو کي پروت وي
د قدرت پر خره چي سپور سو
نه يې خپل ماضي په ياد وي
نه مسلک نه يې ايمان وي
هی! افسوس د انسان نوم دئ

کابل - ۱۳۶۴ ش

د سيد جمال الدين افغاني قبر ته

په کانون کي د پوهني، يوه دنگه مقبره ده
د افغان د تاريخ پاڼه، هديره د علامه ده
يا، خطا سومه غلط سوم، هديره خوي د مرو
علامه نه مري ژوندي وي، دا د تيري نوشته ده
دا محضر د ها سيد دئ، چي فيضوني رسېدلي
که لندن و که پاریس، مصر و ایران که ترکیه ده
آسیده! آښتونه! ستا یادونه به همپش وي
ستا پیغام د اولسونو، د راتلونکي برنامه ده
ستا په گوتو هره کرښه، يو کتاب د معرفت دئ
ستا د خولي هره خبره، نن يې گورو و جيزه ده
ته حامي وي د بېوزلو، ته ناجي د ملتو وي
و خپل کور نه دي نظر دئ، چي پر سريې څه جگړه ده
اهريمن سترگي سريې کړي، نړوي يې سوځوي يې
د کونړ له سينده جوړه، د سرو وينو نريده ده
کندهار ټوله گروپ سوئ، د هيلمند د وينو بوی ځي
د پنجشېر هره ډيره مو په وينو تکه سره ده
د هرات و منارو ته، د سرو وينو زینې جوړي
طالبان ټوله سياه پوښ دي کنډواله بي مدرسه ده
د سرکښو طاغوتيانو په لاس ستا کورگی خراب سو
هره پوله د وطن دي، د شهيدو هديره ده
د وطن ملاله پېغله، د واده پر تخت شهيده
سينگار سوې کفن پوښه، ته به وايي چي بیده ده
د وطن ځوانان دي ټوله، د ايشار پر مورچل ناست دي
سرښندنې په سيالی دي جوړه کړې هنگامه ده
خو ستا روح دي تل آرام وي، اطمینان به دومره درکړم
پر جابرو باندي هر ځای، د زلميو غلبه ده

کابل - ۱۳۶۴ ش

سرمني اوبنكي

د اشنا ياد²

زړگيه! په ليمو دي، ځان سوځلي دي که نه
 په غم کي د اشنا دي، کړولي دي که نه
 د حسن پسه بازار کي دي يوسف گدايي گر کړي
 تا کله په آينه کي ځان کتلي دي که نه
 د ټک دانه راوختل په کومي د شاعر کي
 طبيبه تا ناسور داسي ليـدلـي دي که نه
 د گل پر ځاي اغزي سو د گلاب پر ځاي زقوم دي
 پېچک پسر چنپلي راخرخېدلي دي که نه
 صياده! پرون ټول بلبلان ولاړل ستا له وهمه
 تا بيا نن د تزوير دام غورولئ دي که نه
 له گله لطافت ولاړ او له جامه مستي ولاړه
 له کومه چي (بارو) په سفر تللي دي که نه
 د شپې ژړا دي زېري د وصال گڼه معصومه
 شبنم دي پر گلاب سهار ليـدلـي دي که نه

کابل - ۱۳۲۵ ش

² د ۱۳۲۵ ش کال د کوچني اختر ورځي وې. د کابل ښار په يو کور کي د (خانونده هاي نو په قدرت رسیده) خو تنه راغونډ وو او د ساز و سرود محفل يې جوړ کړئ و. زه د يوه بېگانه بندي د خلاصون له پاره لالهانده گرځېدلېم. يو چا د دغه کور پته راکړه او د عريضي وړاندي کولو له پاره يې همدا موقع مناسبه وبلل. کور ته ورغلم. سندرغاړي زما د خاليوڅو د ملگري (جهاني) يو شعر په ډېر حزين مقام وايه. ما سمدلاسه د خپل اشنا په ياد، د ده د شعر په اقتفاء پورتنی نظم په حافظه کي ووايه. (هو تک)

سرمني اوبنکي

زيريه تابلو

خوک په فکر د خپل سر دي، چا ته غم دي اولادونه
چاته خپله هستي اور سوه، پکښې بایلودل سرونه
خوک په فکر د ثروت دي، ټولوي يې غوندې يې
تر مسلک ورته تېريري، پکښې رډي خپل ايمانونه
خوک د خپل مقام پايښت ته، نارواوي روا بولي
نصب العين يې بس همدا وي: زما دي عيش وي عشرتونه
خوک د تېر جا و جلال په تمه ناست انتظار باسي
و کسات و انتقام ته جوړوي اوږده پلانونه
خينو لار ده ورکوه کړې، بې هدفه رهي سوي
نن شپه دلته سبا هلته، نامعلوم لور ته مزلونه
چا جوړی دی راسته کړی، ډهار دئ ټکهار دئ
د خورلئو په مرگ وياړي، تاووی ورته برېتونه
چا د حق تر بيرغ لاندې، څه نادودي هم و نه کړې
که دا ټولي درته ليکم، ترې به جوړ سي کتابونه
خوک حيران و او تر ناست دي، د زمان و تماشو ته
سترگي هينسي راخولي، په شپو شپو وهي جوړتونه
نه يې عقل پسه رسېږي، نه يې فکر ملگري کا
د ماشوم په شان اخیستی، گرد اوږد يې خوري خرخونه
خوک بيا خوښ په خريږي دي، د عمر و ارمان يې و خوت
نرمونښ څه غواړي له خدايه! باد، سېلی او بارانونه
يو منصف و يو مصلح و يو غمخور و زړه سواند نسته
چي د چا پر سر لاس تېر کړي، د چا مات کړي ورمېږونه
دا ټونگونه د دنېمن دي، که نه خپل خو داسي نه کړي
دا چي ورانه مو بازي ده، بېگانه پکښې لاسونه

کابل - ۱۳۶۵ ش

سرمني اوبنکي

کريڙي

مینه راتہ اوردہ، په سوځېږمه کړېږمه
 ژوند راتہ زندان دئ، زهیرېږمه ځورېږمه
 ما ویله سرې لمبې یوازي زما پر سر دي بل
 هر لور ته چي ولاړ سمه په پورندو کي خېږمه
 گوره زمانې ته څه نخري کوي، څه لوبي کړي
 کله ورته شين د ژړا ولاړ سم، گاه خنډېږمه
 مکر د عالم مي کله داسي لېونې کړي چي:
 مخ مي سي پر بوښو، کريڙي پیل کړمه ژېږمه
 ردې ورته گوري پر لمن باندي لمبې خرخي
 نور خلک راننده دي او که زه نه په پوهېږمه
 لاس واخله ناترسه، څه کانې وي چي دي ونه کړي
 ستا حيا که نسته، آخر زه بلا شرمېږمه
 خپل باريک احساس و حساس مغز ته چي وگورم
 آفرين پر ما! چي لا ژوندی يم تيرېږمه
 شعر مشغولا ده، که نه زه و شاعري چيري؟
 څه نسبت زما و د قلم، خوشي ويېږمه
 بڼې شپې د ژوند مي په ناورين په شواخون کي دي
 ځکه زه معصوم چي شپه تيرېږي لا تنېږمه

کابل - ۱۳۶۵ ش

سرمني اوبنکي

دوبه جاله

مکر شعارد زمان، تگی مضمون د دوران
 درواغ خاصه د مړو، فریب خصلت د انسان
 د واعظ های نیولئ، دئ اهریمن و شیطان
 د ظلماتو پردې، پوښلئ مخ د اسمان
 چپه غوبل دئ روان، جالسه چپه کره توپان
 اوبواختي کوجنیا، آه و ناله د افغان
 سراسر عمر هجران، یسم د وصال په ارمان
 د زړه په وینو گذران، گوره چي څنگه به سي؟

++++

څوک له نستیه فرار، له ژونده سوله بېزار
 څوک له مستیه جرار، هستي یې من و خروار
 څوک د مبارد له بیړي، منډي سرونه په غار
 څوک د چپا و له وهمه، کاري د مرگ انتظار
 چاته ښارونه اور سول، مخ پر صحرا خوار و زار
 و چاته کلی د وږخ، سیده را درومي پر ښار
 څوک د جگړې پر ډگر، ځوانیمرگی ته تیار
 سول قرباني و نثار، گوره! چي څنگه به سي؟

++++

ارام په کور کي وي ناست، یواري شخول سي ژړا
 کور ته هاوان و لوبدئ، کورنی سوله تباہ
 دا غم لانه وي تمام، بیا چوکچوکه سي غوغا
 پر پلاني متان پتیاو سو، کوچیان یې سول نیمه خوا
 ناڅاپه بیا سي ناره، لاندي تر تانک سو بابا
 لنگ و لابس پروت پر سړک، ریچي ریچي یې سوه ملا
 دربی درزی د تسویو، د سسرو گولیسو برېښنا
 د ټولو غوږ په هوا، گوره! چي څنگه به سي؟

++++

سرمني اوبنکي

سکني وړوننه اخته، يو د بل کور يې کئ چور
 د بښمن نوکان جنگسوي، ورتسه ولاړ په غرور
 خواږه ياران د کلسو، چي گله يې غم و سرور
 يو د بل وينو ته ناست، غوښي شکوي په امبور
 تپ چي پر بدو و اوړي، ور څخه جوړ سي ناسور
 علاج يې سخت و مشکل، د ناروغ ژوند په ضرور
 د کلاوې سردئ ورک، تللي له سترگو څه نور
 راباندي خاندي تر بور، گوره! چي څنگه به سي؟

++++

زما احساس و ماتم، زما اندازه و والسم
 زما برداشت و فکسر، زما سوې مينه و غم
 زما صداقت و رشتتيا، ځای پکښي نسته د چم
 زما سپېڅلې دنيا او دا چمبازه عالم
 نې تحمل راسره، نه يې طاقت نه يې زغم
 نه ښکاره کيږي خلکو، ورته عاجز دئ قلم
 کوتلي ويني د زړه، راځي تر خوله و تر نم
 گريوان مي لوند دئ په نم، گوره! چي څنگه به سي؟

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنکي

د ميني ترون

و يوې نغمې ته ناڅښي باده نوش زاهدان دواړه
د يوه هدف و لسور ته ځي هندو مسلمان دواړه
اورد ميني چي پر بل سي يو د سترگورپ کافي دئ
چي مکوت سي پکښي ټوله دا دنيا ها جهان دواړه
ازمويته د عشق گورانته احتياط ډېر ور لسه بويه
ډېرو ايښي پر دي لاره دئ خپل دين و ايمان دواړه
ملامت نه يمه خلکو خپله مينه راته اور سوه
خير که ليري رانه گزي بېگانه و خپلوان دواړه
که هر څو يم بخت کولئ منتظر يم ستا و لور ته
د باران اوبو ته تړي وي اغزي و گلان دواړه
تا پرون کړي د زهد لافي نن ملنگ د ميخانې سوې
مخ دي تور پزه دي پرې کړه پر پرده و عظ و بيان دواړه
مينوشي د تقوا نخبه پايکو بي د قبول شرط دئ
د کوثر پر شاه او بيسري دورخيان جنتيان دواړه
که د ميني ترون نه وای د معصوم په حساس زړه کي
لاد مخه بې سوځلي وای قلم و جزدان دواړه

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنكي

بي خونده اختر

څه له شنوخته ډک اختر دئ
نې مزې سته نې خونده
څه بې خونده شپې و ورځي
څه له گروهه ډک وختونه
نه مستي سته د زلميانو
نه خونبسي سته نه سازونه
نه سرخي سته د نكريځو
تش لپ لسي مولا سونه

++++

زما ياديږي زما ارمان دئ
کندهار بنه اخترونه
بنسي لونگي، بنه لباسونه
نوراني، بنکلي مخونه
د عيدگاه ماجت لمونځونه
تکبيرونه، دورودونه
د سپرو سپلا سونه
په لکونو اولسونه
زما ياديږي زما ارمان دئ
لوی دالان او مجلسونه
ها درانه درانه سپين پيري
ها له مهره څه ډک زړونه
ها د ميني سترې مه سسي
ها د غېږي روغېرونه
دا اسمان دی بـدل سوي؟
که ايش غرونه رغـونه؟
که دا مخکـه هغه نه ده؟

³ لوی دالان په کندهار کې د ملا گلداد په کوڅه کې د حاجي محمد اکبر هوتک په کور کې دي. زموږ د کورنۍ لوی و کوچني به په غم و ښادي او اخترو کې په دغه دالان کې راغونډېدل. (هوتک)

سرمني اوبنکي

که بدل دي دا دښتتونه؟
ولي دومره بې نوري ده؟
ولي دومره ډېر غمونه؟
ولي دومره افسون پروت دي؟
ولي نسته خوشال زړونه؟

++++

نوبه ولي خوشالي وي؟
نوبه ولي وي سرزونه؟
په زرو ککړۍ رغړي
جوړ لسه وينو څه رودونه
په زرو ميندي سوي بوري
پرزگړي د زوی غمونه
په سو ناوي سرتوري
ويي نه کښل ارمانونه
په لکو عالم فرار سول
ځني پاته سول کورونه
په سو وکلي چپه سول
تور ولاړ دي لوی ښارونه
په زرو ځوانان نېستي سول
ورک يې مري ولاښونه
سمه غر ټول هديره سوه
خو چي گوري، دي قبرونه

++++

خدايه! خلاص دغه اولس کړي
په ارامه يې کسري زړونه
خدايه! مخ تور د پردو کړي
خدايه! بس کړي دا مرگونه
خدايه! ټينگ را اتفاق کړي
د دښمن شنډ کړي پلانونه

(آمين)

کابل - د کوچني اختر شپه - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنکي

حتمي بری

آزما غبرتي و تاريخي قامه!
 آزما پښتني و افغاني قامه!
 آد ننگ توتو آد ميرويس بچسو!
 آد احمد شاه ابدالي قامه!
 نن که دي په خوا اوږده مزلونه دي
 يا پرتا حرام خواړه خوبونه دي
 خوار نهستم که ناست دي اولادونه دي
 پاته يې ښوونځي و مکتبونه دي
 شاري دي پرته مخکي باغونه دي
 ژوند دي سرگردانه احتياجونه دي
 يا دي پر پر دو ترو کمپونه دي
 ستا پر سر روان تجار تونه دي
 يا که کنډوالسي دي نن کورونه دي
 خير دئ، که جگړه ده که جنگونه دي
 آزما تاريخي و غيرتي قامه!
 آزما پښتني و افغاني قامه!
 خامخا تېريري دا ترخې ورځي
 پای ته به رسېږي دا اوږدې ورځي
 بيا به دي هيواد وي، اولسونه وي
 مات به دي دښمن تور بې مخونه وي
 بيا به هنگامه ستا د بريو وي
 بيا به غوري خونې اتونه وي
 غرونه به مو پټ په سپينو واورو وي
 ډک به په غاټول ټوله دښتونه وي
 سوږ ژمی به تېروي، پسرلی به وي
 هره خوا به وږم وي، گلونه وي
 بيا به د اوبانو کتارونه وي
 پلني به کږدي بل به اورونه وي

سرمني اوبنکي

لېڅي به راغښتــــي ابادۍ ته وي
بيا به همکاري وي اشــــرونه وي
بيا به د غښتلو جرگې جوړي سي
نڅښه به په وينو تړونــــونه وي
بيا به شملې تبغي د زلميــــوو وي
بيا به يــــي د خيال کاره برېتونه وي
رشک به د بنمنان ستا په بريو وړي
بيا به راژوندي تېر عظمتــــونه وي
بنادي به ارواوي د نيکونو سي
خوښ به په قبرو کي مو پلرونه سي
آزما تاريخي و غيرتي قامه!
آزما پښتني و افغاني قامه!
خامخاراتلونکي دا وختونه دي
ما معصوم ليدلــــي دا خوبونه دي

کابل - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنکي

مرموزه ولوله

نن مي بيا ولي خاموش فکر ژوندي سو
 په ورو ورو يون مي بيا ولي گړندي سو
 يو مرموزه ولوله ده کشوي مي
 يو سرکښ احساس مي بيا د پښې اغزي سو
 ما توبه وه د نصوح ورڅخه کښلې
 د تقدير په حکم بيا عشق بابېرى سو
 و ميدان ته د جدال چي ور حاضر سوم
 سقراط د خطابې پر وخت توپرى سو
 خو زما برخه له ازله وه لږ کمه
 حسادت د زمانې پر سربرارى سو
 نن رنځور يم د کلو، پرېدونو پروت يم
 هډو پوست يمه طبيب راڅه پردى سو
 له دنيا و ما فيها څخه پرهېز سوم
 ټول جهان راته د زهر وکتورى سو
 زمانه ده بې تميزه بې انصافه
 چي جانان چيني د خاورو کنډولې سو
 په سپين مخ و جگه غاړه به ولاړ يم
 که يو وخت د تور و سپين تر منځ سپيني سو
 يو خوا مينه د هيواد بل لور هجران دى
 په دا منځ کي يې معصوم خوار راگردي سو

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنکي

د سرنوښت شېبه

د پامیــــر له لوړو څوکو د بابا له سردرو
د آمو له مسته روده، د هیلمنــــد سیند له څپو
د پنجشېــــر له کوهستانه، له کونړه له خیبره
د بامیان له هسکي مېني، د پکتیا له لوړو غرو
د میرویس، احمد له قبره د روښان پیر له ټاټوبي
د کابل له شا و خوانه، د هرات له منارو
هاتفی رغوڼه کیږي، اسماني کرږي دي پورته
آپښتونه! آفغانه! وطن ساته له پردو
دا د هغه قام ټاټوبی، دا د هغه اولس خاوره
چي زمري يې له هیبته څه لږ زیږي د ځنگلو
دا د هغه بابا کور دئ، د هغې توږی بورجل دئ
چي ساتلی يې په گډه ننگ و پت د پښتنو
دا انگړ د هغې ناوي دغه تخت د هغې ښکلي
بدرگه چي يې ډولــــی وه د توپک په گوزارو
دا هغه توپاني مېنه چي چنگېز يې سلامي کړي
د گرگین غابنونې مات کړل خوله يې ډکه له ابرو
د نادر لیچي يې غوڅي و مغول ته يې ملک اور کړ
د فرنگ فاتح لښکر يې، په همت کړي پر گوندو
له برنسه څه درس واخلي، مکناټن هم در په یاد کئ
د بربایون کیسه مونه ده، اور بدلــــی له پلرو؟
عظمتونه ورته پاته له بابا څه په میراث دي
د غیرت درس دئ ورکړئ، مور په غېږ کي په شیدو
اوس هم هغه پښتانه دي، هم هغه توریالی قام دئ
اوس هم هغه قدرت پروت دئ، په موټو کي د زلمو
د هم هغه پلار اولاد دئ، د هم هغه نیکه نسل
پر هغو درو لوی سوئ، چي د ورځ و د دښنو
هم هغه نبعي شملي دي، هم هغه کاره برېتونه
هم هغه دود و دستور دئ، هم هغه ټینګه پښتنو

سرمني اوبنكي

هم هغه د خيال توپک دئ، هم هغه وسله گڼه ده
 هم هغه د تنگ مورچل دئ، بنی ډکه له نینو
 د هم هغې ادې غږې ده، هم هغه ماشوم لوی سوئ
 د غیرت و تنگ داستان یې، د زانگو لـلـو
 نن جگړه د سرنوشت ده، نن شبیه د هست و نېست ده
 فیصله یـیـې ده په توره، په توپک و په توپو
 په جرگو مرکو نه سي، زور د تـوـري ورنکاره کړه
 د خوشحال بابا وصیت دئ، باندي تنگه کړه اورشو
 ډېره سخته ازموینه پر دې قام ده نن راغلي
 ډېري سختي شپې و ورځي دي تېریري پر مړو
 که مو لـږـڅه لـټـي وکړه، شرم و پیت به وي راپاته
 د بابا ریره به کل سي د نامـردو په چرو
 دورمئ درومئ پر مخ درومئ، تر شامه گورئ زلمیو
 د بري پاڼه مـوـثـبـت ده، د نـړۍ پرتاریخو

کابل - ۱۳۲۵ش

سرمني او بنکي

انجام

نه ملنگ د زيار تو سوم نه په مينه کي مجنون
 نه پر سد نه ليونسي سوم نه چادي نه افلاتون
 نه مي بنه ورغ ده ليدلې نه آرام نه آسوده سوم
 نه مي سوو ده د زړه کي پري شپه و ورغ يم خگر خون
 نه په فکر د اولاد يم نې د کور په غم ويشتلئ
 نه د خان نه د جهان سوم عجايب شاني ژوندون
 نه پر لوړ خم نه پر خوړه نه پر نبي خم او نه کين ته
 پر لمن مي ميخ وهلي دايمي ييم پر سکون
 نه قادر يم پر خبرو نه مي وس د چوپېدو سته
 نه مختار يم نه مجبور يم خه کانسي دي د جنون
 نه د سياله سره سيال سوم نه له غيرو سره غير
 نه مي خپل آن دي منلي نه قانع سوم په مضمون
 په خپلوي کي بيگانه يم په پرديو کي آشنا سوم
 له اغيارو سره دوست سوم له دوستانو مي بېلتون
 نه د سر سوم نه د پای سوم نه د لريم نه د بر يم
 تر آغاز مي انجام مخ ته سر چپه گزي گردون
 نه روا نه ناروا سته په مذهب کي د رندانو
 تقدس د دود دستور کپه سرکښه له قانون
 نه په سپينو ورگله پرېم نه د تورو ييم ملگري
 يو معصوم شاني موجود يم پاک سپېڅلي و پښتون

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنڪي

لبرپزه ڪاسه

لا تر خوبه دي پر بدو، ڇپتسي در غوروم
 لا تر خوبه تجاهل ڪرم، ڄان به نه په پوهوم
 توپاني ميني مجبور ڪرم، فريادي چيغي مي وڪري
 سبلابي اوبنڪي مي توي ڪري، غمجن زره په سروم
 لباسي دنيا په تنگ ڪرم، مصنوعي خدا مي نه زده
 د ژا پر ڄاي د زره ڪوتلي ويني تويوم
 طاعوني رنج دي راپوري، د علاج واري بي تبردئ
 چي طبيب خبله رنخور وي، نور به ڄه گيله ڪوم
 نفساني خواده غالبه، روحاني ترون دي پاته
 نوراني ڊبوه خاموشه، پرتيارو شپي تپروم
 ايماني جذبه په ڪارده، وجداني عمل لازم دي
 شيطاني ڪه وه ڪارونه، زي په سر اور لگوم
 فرعوني نشي ڪري ماتي، طاغوتي پلانونه شنڊ ڪري
 بله لار نسته زلميو، خپلي غاري خلاصوم
 فرهادي تبشه راواخلي، پرسرور ڪري گوزارونه
 شبرين ژوند بي هلاهل ڪري، زه خپل زره په يخوم
 حوادثو يو اخيستي، لوتسه ردم گام پرايردمه
 بنه پوهبرمه معصومه، هسي ڄان په غولوم

ڪابل - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنکي

افتتاح 4

څه مفتضح مراسم، څه مبتذل نطقونه
 څه مصنوعي خوشحالي، څه دريا ډولونه
 ټول يې پسه زور راوستي، پر ټولو حکم سوئ
 ټول زړه نازړه دي رهي، پر څولو يې دي قلفونه
 که څوک چکچکي کوي، او يا شيندي گلونه
 په خپلو کړو شرمېږي، پتوي تور مخونه
 پر څه گلونه شيندي؟ پر څه ډولونه وهي؟
 د چاله پاره غورځي؟ چاته رقصونه کوي؟
 لکه چي هېري مو کړي، ها برندي برندي خواني
 ها په قبرو کي پر تسي، ها ستري ستري هستي
 لکه چي هېري مو کړي، ها د شهيدو جنايي
 ها په لکو قرباني، نه هېرېدونکي بدی
 لکه چي هېري مو کړي، ها په هفتو بمباري
 ها په زرو ککړي، هغه د مړو غونډي
 لکه چي هېري مو کړي، د سره لښکر بي رحمی
 د سپينو ورځو ډاري، په نيمو شپو کي غدي
 لکه چي هېري مو کړي، ها په کلونو سختي
 هغه د غاړو زندي، هغه د پښو اتکړي
 لکه چي هېري مو کړي، ها سر پر سر تلابني
 ژوبله و مرگ و وړاني، يا د دښمن زور زياتي

⁴ د ۱۳۲۵ش کال د مېزان مياشت وه. د روسانو د ديپلوماتيک شيطانت په سلسله کي د روسي پوځ شپږ غونډه له کابل ووتل. د کابل واکدارانو د دغه ورځ د بدرگي! په خاطر ډېر مبتذل مراسم ترتيب کړي وه. په افغاني نجونو يې د روسانو په غاړه کي گلان واچول. دا مراسم د هر خساس افغان په زړه کي د خنجر واري و. دغه شعر په هماغه وخت کي وويل سو. (هوتک)

سرمني اونبکي

لکه چي نه سوځيږي، په اسو پلو د کونډو
يا مو پر سترگو پردې، او يا هيڅ شى نه وينئ
دا څه د پېټ خبري، دا څه د شرم کارونه؟
ولي مو هېري کړلې، د پلرو نېغي بگړۍ
يو لږ څه شرم په کار، د پلار د پته څخه
ډار دئ په کار د تاريخ، له قضاوته څخه

کابل - ۱۳۶۵ش

د پولیگون دښت

د پولیگون پر دښتو
پر خړو خړو تپو
پر دغه لور و غونډو
ماته خپري بنکار يري
زه انسانان وینمه
د بري شناخته قـواري
د پراشنايان وینمه
د بري معصومي بني
د پر د پردوستان وینمه
ژيري لوبدلي زامي
د نگر د نگر مخونه
د پري بي خوبه جولي
په شکنجو کلوچ لاسونه
په برقو سوي گوتی
په شوکو وچ هلوونه
د بولدوزر په پنچو
په ژوندون ښخ سرونه

++++

پر دې نامـرده دگر
پر دغه ارت میدان
خومره سینې سوي غلبېل؟
خه ځیگرونه غار سول؟
خومره تنکي خیالونه
له هوسونو جار سول
خه بنایسته مخونه
خه بنکلي بنکلي خوانی
خومره د خیال برېتونه
خه دنگي دنگي هستی
خه غیرتې ککری

سرمني او بنکي

څه جگي لوري مري
د نامردانو په لاس
د ظالمونو په لاس
د مرگي غېږ ته ولاړې!

++++

اې زمانه زک زړگيه!
اې زما باريک احساسه!
څومره بي مهره سولې؟
څومره زمخته سولې؟
په چيغو چيغو ژاره
ياد د يارانو کوه
سړې کره د سترگو کاسې
ياد د دوستانو کوه!

د پولیگون د نبت - کابل - ۱۳۶۵ ش

سرمني اوبنکي

نه دي دي په ياد

نه دي دي په ياد چي زما ملالسي د ميوند پر دښت
سپر کړله سينه د گوره گانو و گوليو ته
توغ د آذادي يې لوړ اوچت رپانده وساته
تپک نه سو فرنگ زما د خور لڼو و بوليو ته

++++

نه دي دي په ياد چي د احمد په ابدالسي توره
لر و بر پښتون سويو وجود په جنگيالي توره
يو خای سو جيحون و اباسين په توريالي توره
غوخي يې کړې مراندي د دښمن په هوډيالي توره

++++

نه دي دي په ياد چي زما ميرويس په پښتني عزم
گرگ يې له گرگانو سره تېر تر اصفهان کړلو
شرنگ يې د تېرې توري لا اوس هم زما په غوږ کي دئ
حک يې پر ډبره د آزاد ژوندون نښان کړلو

++++

نه دي دي په ياد چي آزادي مي له حميده څه
نوم د عدالت مي دئ زده کړي له فريده څه
تنگ و غيرت دواړه مي ترکيب د مور د پيو دئ
ويني د عظمت مي فواري له هر وریده څه

++++

نه دي دي په ياد چي ستا سلف ما ځغلولئ دئ
ما په اکبري مټ مکناتن را ځملولئ دئ
ما پردغه مېنه د ايمل و دريا خان په ياد
څلي د وياړني مي اوچت لوړ درولئ دئ

++++

سرمني اوبنکي

نه دي دي په ياد چي تانک بي ويلي په سوکانو سو⁵
بـرم بي مسخره زموږ په تنکيو شازلميانو سو
قوم بي شرمنده سو، خوري سترگي لوړ کتای نه سي
تن بي نوکي نوکي په غابونو په نوکانو سو

++++

نه دي دي په ياد چي ټوکي نه وي د زمريانو بنکار
تا لکه چي بند باله د خسو زموږ کلک حصار
تا لکه چي تور باله د غرو د عقابانو کور
تا لکه چي خوشي مسخره باله زموږ دروند وقار

++++

تل به دي په ياد وي د اولس د انتقام لمبې
دا د کندهار و د هرات و د دانگام لمبې
ربردي به ماشوم ستا په زانگو کي زماله نومه څه
تل به دي په ياد وي زما د رزم د انجام لمبې

ده خواجه - کندهار - ۱۳۲۵ ش

⁵ دغه بڼکلی شاعرانه ترکیب د گران عبد الباري جهاني ایجاد دی. زما هرگوره خوښ سو او دلته مي د
تضمین په توگه راوړئ دی. (هو تک)

سرمني اوبنکي

ڇه پروا ده

زما د توريالي قام سر خرويي که پکښي نغښتي وي
 وينې چي تويپري څه پروا ده؟ — سوي دي سي
 جنگ د آزادي کي که ښارونه کنډواله سوله
 خاوره يي زما سترگو ته توتيا ده، کوي دي سي
 زوی مي خوانيمرگ له خدايه غوښتي که بي ننگه و
 جگه که شمله پري د ابا وه، لوي دي سي
 زموږ د آرزوگانو وچ دښتونه چي خړوب نه کي
 څه کړمه آمو؟ خوښه مي دا ده، جوي دي سي
 دوي د پت په بيه د ښايستو د غبرلايق سوله
 زما ځيني توبه د نصوحا ده، دوي دي سي
 غچ له زندگيه کړ معصوم د ميخاني ملنگ
 روږد که په دي ځای سو، زما سلا ده خوي دي سي

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنکي

د شهيدانو چوک

يا

رنځور کندهار⁶

څه گناه ده د دې خلکو؟ چي گولۍ باندي اوربږي
څه خطا ده ځني سوي؟ چي پسه وينو کي لمبېږي

++++

څه گناه د دې ماشوم ده؟ شنۍ خاوري لاندي باندي
بابا غواړي بابا نستسته بابا سو تر خاورو لاندي
کله پورته ځي په ځفاسته، کله کښتسه کله وړاندي
کله رغ وکي و مور ته، کله ژاړي کله خاندي
د مور لپچي بي مات سوي، پرې يې دي دزړگي مراندي
په حسرت د شوم راتلونکي، وهي چيغي وايي ساندي
څه گناه ده د دې خلکو؟ چي گولۍ باندي اوربږي
څه خطا ده ځني سوي؟ چي په وينو کي لمبېږي

++++

څه گناه د زور بوډا ده؟ په تن ستړي په زړه ستړي
زمانې په ژوند محکوم کړي، که نه وخت واي بايد مړي
د زوی کونسه سوه وړ پاته، سترو تربي اولادونه
د گروپ سوي دوکان مخته، هېښ پېښ ناست چورتونو وړي
نه يې ديد دسترگو پاته، نه يې سپک سته په لاسو کي
نه د بل د مزدوري، دی، نه يې وس چي واخلي پړي
څه گناه ده د دې خلکو؟ چي گولۍ باندي اوربږي
څه خطا ده ځني سوي؟ چي په وينو کي لمبېږي

++++

⁶ دا شعر د کندهار د شهيدانو د چوک (هرات دروازه) د بمباريو په خاطر ويل سوی دی. وايي چي د دې بمباري په نتيجه کي دوه سوه جنازي پر اوږو واخستل سوي. (هو تک)

سرمني اوبنکي

خه گناه ده د دې پېغلي؟ د خوښۍ ورځ يې غمگۍ سو
ژر پلـــــــوی د واده يې، د غمونو تور ټيکری سو
د ښادۍ د شپو سرود يې، د بمـــــــو درزی سو
د ايندکۍ پر ځای يې گوره، د زخمي زړگي خرکۍ سو
نې پوره سوې ارزوگــــاني، نه يې وکښل ارمانونه
د وصال په لومړۍ شپه يې، ميسره مړ سو ترې پردی سو
خه گناه ده د دې خلکو؟ چي گولۍ باندي اورېږي
خه خطـــــــا ده ځني سوې؟ چي په وينو کي لمبېږي

++++

خه گناه ده د دې اولس ده؟ سړې سکروټي دي پر اوري
خپله مېنه ورته اور سوه، چيري ولاړ سي پر کوم لوري
هديري سولي په ډکۍ، قبرکن نه په رسيـــــــږي
آفرين و دې تگا ته، زړه يې نه چـــــــوي لانبوري
نه يې دلته دي خه پاته، نه يې هلته تپکا و کيږي
لا لهانده سرگردانه، گرځي هيستـــــــه دوري دوري
خه گناه ده د دې خلکو؟ چي گولۍ باندي اورېږي
خه خطـــــــا ده ځني سوې؟ چي په وينو کي لمبېږي

++++

که گناه آزاد ژوندون وي، صدقه تر گناهگار ســــم
که د کور مينه وي جرم، د مجرم تر نامه جار ســــم
که تعدی د قام دوستي وي، دې تعدی ته دي تيار ســــم
که د ژبي په تور تور وي، له تورنه دي نثار ســــم
که کرلي مو په دې چـــــــي، له پريو يې ده کرکه
له دې کسري دي قربان، زه په يو وار نه په خو وار ســــم
خه گناه ده د دې خلکو؟ چي گولۍ باندي اورېږي
خه خطـــــــا ده ځني سوې؟ چي په وينو کي لمبېږي

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنکي

هيڃ مي باور نه و

هيڃ مي باور نه و چي يو وخت به زما مرام احساس
دومره اورني سي چسي په تاو بسې سره لمبه سمه
نه مي لوږده زړه ته چي يو وخت به زما د مغز پردې
ډکي له شعرو سي په الهام بسې لولپه سمه

++++

هيڃ مي باور نه و چي دا پورندي به اور گرځي
گور به سي د بنمن ته سوځند د بخت د عرسات به سي
غوڅي به تنسې و ککړي د سرکبانو وي
زموږ ماشوم به لوی سي، بت شکن د سومات به سي

++++

هيڃ مي باور نه و چي دا کلکه پولادي پنجره
ماته به په چاودو گوتو زما د ليونيو سي
ياد به مي ژوندي د ميرنيو نيکه گانو کړي
نېغه به شمله زموږ د کړو وړو بگړيو سي

++++

ما وې خدای خبر چي دا اوريځ به اميندواره سي
لوی به کړي په گېډه کي د تنگ و د غيرت تخم
و به اروي د عظمتونو اولني باران
شين به کړي زرغون به کړي د پت او د عزت تخم

++++

هيڃ مي باور نه و چي دا څاڅکي به رودونه سي
نه مي لوږده زړه ته چي به مات زړه طلسمونه سي
زه د بد بينۍ په افسون دومره مشبوع سوئ يم
ما وې خدای خبر چي به راوين دا اولسونه سي

++++

راسه نن يې وگوره بابکه نندارې کوه
ستا د ملالۍ نکلونه خوشي افسانې نه وې
ستا د مېړنيو اتلانو مستانه نارې
خوشي بابولالسي نه وي، تشي ترانې نه وې

سرمني اوبنكي

++++

نن هم په مغزو کي هغه شور هغه نشه خو ندي
نن هم په رگـو کي هغه مسته پښتنه وینه
نن هم په لاسو کي هغه سپک هغه مغزن قوت
نن هم په سینو کي لیونی ورنه دانه مینه

++++

نه دي زموږ سرکښي ولولې د اېلېدو نه دي
نه دي زموږ رنگیني سرې غونچې د رږېدو نه دي
نه دي زموږ هوډ جني قافلې د درېدو نه دي
نه دي زموږ لرغوني ترانسې د هېرېدو نه دي

خیر خانہ - کابل - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنکي

ستري خپه

ډېر مي د بڼايست په تمه روڼي کړي، شپې کړلې
ډېر مي د خيالو په زمزمو شلنډي بيدې کړلې
ډېر مي ستا د خوب په ليدو بلي شمعي مړې کړلې
ډېر مي پر زړه باندي اوارې ستا کاني کړلې

++++

خومره اوږدې مياشتي لنډ کلو نه زما په برخه دي
خومره ستري ساه اوږده مزلون نه زما په برخه دي
خومره بې درمانه سخت رنځونه په ما پوري سول
خومره کړ او ونه زحمتونه زما په برخه دي

++++

نه يمه پولاد چي په سوتک به لا کلکېږمه
نه يمه الماس چي تر بنښني به لا هم لوېږمه
ماته په نصيب کي نيمی برخه د آدم راغله
صرف (تر گل نازک) يم چي نو لېږمه ژرېږمه

++++

مينه که په دومره زغم پالي خو مېرني په وي
ځان که سوځوي په حواښو سپلني به وي
ژوند چي په دې بيه پېرودي چور لېوني به وي
بل که په خبرو غولوي، آخر کوچني به وي

++++

پرې مي ږده احساسه چي يو لږ څه خو هوسا سمه
پرې مي ږدئ مرگونو چي د ژوند په تماشا سمه
پرې مي ږدئ ژړاوو چي يو ځل خو په خندا سمه
گوندي له غمونو له دردونو را جلا سمه

++++

سرمني او بنکي

گوندي په دې سترپو اندامو هم د مزله سمه
گوندي په دې ورکو قافلو کي لار پيدا کمه⁷
گوندي په دې ډېرو اسوېلو کي د اميد غمی
بېرته په لاس راسي و نړۍ تې هوييډا کمه

کابل - ۱۳۲۲ش

⁷ کمه = کړمه

سرمني اوبنکي

کوټري څاڅکي

ولي چوپ يې زما زرگيه؟ پسرلي دئ نو بهار دئ
 د غوتی د زفاف شپه ده، بخلمی پالنگ هوار دئ
 د شبنم کوټري څاڅکو د یخنیو گناه پرې بوله
 ترحم ته یې نرگس لاس پر نامه سو، په وقار دئ
 د شبو د عطر وړم، هوسی شوخه میداني کره
 د چمن پر بخمل رغړي، هم بستریې گل نگار دئ
 و شهید غاټول ته گوره، سور کفنه رانکاره سو
 د بهار په عرسات کي، د جنت په انتظار دئ
 د گلاب په اننگو کي، اغېزې د مینې بنکاري
 بورا څکه ده بیتابه، و مچکو ته یې تلوار دئ
 شهادت د سروي ویني، په درست ژمي کي ځم نه سوه
 پر اوږو که یې هرڅومره، پروت د و اوري سنگین بار دئ
 چي ناخوالي د سارو او د یخنی یې ولیدلې
 د چمن غوني زیره سول، تک شین واوبتئ په قار دئ
 مبارک دی سهه بلبسه، د وصال تاپی دي راغی
 د اغزیو پروا مه کره، گاونډی چي یې دلدار دئ
 د خزان اهریمن راغی، د گل پنبو ته په سجده سو
 فرشتی د رحمت ناڅي، آزادي چي یې شعار دئ
 خوشحالي کوه معصومه، مسافر لالی به راسي
 ما پر نېک شگون نیولئ، دا د نوي کال بهار دئ⁸

کابل - ۱۳۶۶ ش

⁸ دا شعر ما په کابل کي په داسي حال کي ووايه چي د وطن او منطقي ټولو جرياناتو حکم کاوه چي هیواد کي به آرامي او ثبات راځي. خو وروستيو حوادثو نه یوازي (مسافر لالی را نه ووست) بلکي زه یې هم مسافر کړم. اوس دغه کرنيي په کوټه کي کارم او د مهاجرت شپې تېروم. (هوټک) ۱۳۶۸ ش

سرمني اوبنکي

توبه يي تر بدترو

له قلم سره مي بيا سولسه د زړه پټه خواله بل مونس راسره نسته، تشومه ورتسه زړه ما علاج کړي د دردونو د سکوت په درملونو نتيجه يي سرچپه سوه، د زړه تپلا شوړ پده د تقدیر اراده گوره، څه عجب لوبه روانه سره گله دوست و د بنمن سوه، د بنمن دوست و دوست د بننه زړنگيو ته مو پام سته، څه کاني يي په مور وکړه د پښتون مينه وړانځپري، پخپل لاس د پښتانه هم يي ويني تل توښري، هم يي کور ور کنده واله کړي هم بدی سوي ورتسه پاته، هم يي لاه په وينو سره هم مهجور پر هيوادو دي، هم يي گروبي سوي کلاوي وطنونه ټول په دک سول، نابلسي مېلماننه هم يي هېره ترې ماضي سوه، هم تياره يي مستقبل سو (پور پر غاړه مېر مداره) دی د مرگ په خوب بیده ظواهر يي د خانی دي، خو محتاج د بل ولاسته نه له پلاره څه ورياته، نه ورياته له نیکه روايت له نورو نه کړم، زه پخپله يي شاهد يم چي زموږ د انگړ ناوې، په پساله کي زنگېده نه يي غم چيرته ليدلئ، نه يي وير چيرته کتلئ د خونبسيو بارانونه، شپه و ورځ پر اور بده نن د زوی په غم غمجنه، د کونډتون په درد درد مننه د خونبسي گدا تعويض سوه، د ماتم په خر خېده لاهانده سرگردانه، لار و لیکه ځني ورکه حوادث باندي کوترم سول، مړه يي سوله ورتسه خپه د تدبير واری يي تېر دي، منتظر و تصادف ته لارويان د عقل ناست دي، له خندا څه ورتسه شنه پر دا نورو مي غبطه سسي، څه آرام ژوندون يي وکړي پر تنديسو يي زموږ کښلي دي (په وينو لمبېده)

سرميني اوبنكي

د جرس کړنگی یې اورو، خو منزل ته نه رسېږو
چې اوبښه موانایي دي، که مزلونه دي اوږده
خدايه ته موسې پر زېرمه، عاقبت مو دي په خيرو وي
نن خو خدايېو مزه نستته، ټول خواږه سوله ترخه
دا ارمان مې راپوره کړې، چې دا کور بيا ودان گورم
د دې خړو کوڅو مټ سي، د بنایستو سترگور انچه

کابل - ۱۳۲۷ش

سرمني اوبنکي

دلمني روي

له روغ رمتا سږي څخه رنځور مه جوړوئ
په جبر لسه ميشته وو نه مهجور مه جوړوئ
وروري عزيزولي مو په نري سپنسي پتليس ده
د ميني له نغري د غم تنور مه جوړوئ
نيازمنو در قربان سم عواقبو ته يې ځير سئ
په لوي لاس له ځوانکي نه ناسور مه جوړوئ
په بده ورځ پرديسو ته لاهم سږي اړ کږي
له خپل سکنسي ورور څخه تر بور مه جوړوئ
په هر گام و قدم کي د وطن مصالح گورئ
د نفس له خواهشاتو، دود دستور مه جوړوئ
معصوم وايي د زلمو په وينو دا سوبه روزي سوه
له دې مقدور بري نه نامقدور مه جوړوئ

کابل - ۱۳۲۷ش

سرمني اوبنکي

د زړه سوډه

که په شان د منصور څوږند په درانه سوم
 دا هم شکر چي له ميني بېزار نه سوم
 قرباني که مي خپل سر تر بنکلو نه کړي
 په دروغضه مينه يې شمسار نه سوم
 که پر بده ورځ يم ليري له دوستانو
 غنيمت گنمه دا چي اغيار نه سوم
 که بلبلو ته سور گل د گلشن نه يم
 دومره سوه چي عليحده ورته خار نه سوم
 که تسبيح مي د تقوا په لاس کي نسته
 دومره بس ده چي متهم په زنهار نه سوم
 درې گزي ډک په بې پتو نښايسته وو
 حمد دئ خدای ته چي يې زه خريدار نه سوم
 که مي توري ته لاس نه رسي معذور يم
 گوزار ونه د قلم کړم په ډار نه سوم
 اسوپلي مي نښانه د خوږين زړگي ده
 خير که چوپه خوله يم ناست په چغار نه سوم
 استشهاد په خپل نامه کوم يارانو
 چي موسوم يم په معصوم گنهار نه سوم

کابل - ۱۳۲۸ ش

سرمني اوبنکي

سپيڇلي احساس

که د پسرلي په باران
سمسور سي باغ د چمن
او يا د لمر په شغلغو
روښان سي ټوله وطن
يا د سهار په پرځه
خوښ سي گلاب يا سمن
د بلبلا نغو په زور
محشر سي جوړ پر گلشن
مسيحاحا دمه وږمه
څيري د مړو کفن
زما شعري ولولي
زما د زړه اندېښنې
زما د احساس موجهونه
زما د مغز پردې
رالر زولای نه سي
نېڅه چي ولي؟

او يا د پېغلغو بنسکلا
دهغووی ناز و ادا
د بنکلو سترگو حيا
د مينوشانو غوغا
د ساقسي ډکي پيالې
رقص پایکوبي و نڅا
يا د رندانو ټولگی
شونډي د ميو مينا
زما شعري ولولي
زما د زړه اندېښنې
زما د احساس موجهونه
زما د مغز پردې

سرمني اوبنکي

د ازل کنبلي

په دې دومره نعمتو کي پښتون شوم پاته دئ
 د دنيا له لذتو څخه محروم پاته دئ
 تصنع سوله په گټه، لباسي سوله کارونه
 د بنکلا و د بنبايست يوازې نوم پاته دئ
 د رحمت د باران څاڅکي، د غضب په اور ايش سول
 صدف پتیه خپله خوله کړله مکتوم پاته دئ
 د وفا کمبله ټوله، د بنبايسته وو بازار سوږ دئ
 د هوس واری مې تېر سورا ته گروم پاته دئ
 د قدرت ټول وسايل بې په کار و اچول عاجز سول
 اوس نوبل څه نه دي پاته، يو اتوم پاته دئ
 د بېلتون ترخه جامونه مې د وصل په نيت نوش کړل
 اوس نه وصل نه ساقې سته، خالي خوم پاته دئ
 د پښتون پر کورونده بې د نفاق نيالگي ايښئ
 د گلاب پر ځای اغزی و يا زقوم پاته دئ
 يا اجل په مرگ محکوم کړل يا غائب سول له نظره
 د نيکه بابا پسر مېنه يو معصوم پاته دئ

کابل - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنکي

انسان

څه عجب شاني موجود دی
څه مغلقي بي ساختمان
په بنکاره ځان اشرف بولي
خوارزل دی تر حيوان
چه د سکر شراب و چيني
خپل ځان و بولسي يزدان
حال د صحوي چي پر راسي
تر مېړي سسي ناتوان
که و ژوند ته ليوونی سو
هی تـوبه بي له هيجان
تپ د ميني پر زړه و خوري
نه يسي آه وي نه فغان
خو بيا کله له لږ درده
لږ زوي مخکـه اسمان
کله سـر تر نورو جار کي
خپل ځان نه وي باندي گران
خو بل وخت له ډېره سوخته
ورانـوي ودان جهان
که د نور مينه پر زور سوه
ځان مکـوت کړي په يو آن
که بي زړه تور لکه سکور سو
بيا د بنمن سسي د عرفان
کله دومره ځان غټ حس کي
نه ځائـيـري پر کيهان
بل وخت د وري سي کوچنوتی
په يو کونج کسي بي گذران
تمـدن ټوله له ده دی
ترقي دده ارمان

سرمني اوبنکي

خوپه ژوبله بيا اتل دی
په مرگـو کي پهلوان
د زمان بېـرې، چي گـرزي
دی يـې دئ لوی کـنتی، وان
د تاريخ ټول فجايـع بيا
هم د ده د لاس نـنـان
پن د ژوند چي سـمـسـور وینـئ
دی د ده پـه لاس ودان
خو وړانـسـی تـه د دې بـن بيا
جـوړوي اټـوم بـمان
چي وياړنـې مـي پـه زړه سـي
پـر ځـگر سـمـه روان
خو چي بد يـې را په ياد سـي
وايـم کاش نه وای انسان
مـعـصـوم نه دی پېژندلئ
تل و ده تـه دئ حـيـران

کابل - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنکي

د کاني کرني

که په حال د کونډو وړندېدو و بې وزلو خبر نه سي
 ټوله ورځ که راته گډوي، زما پر زړه بې اثر نه سي
 قافله د اولسو به شوو په شوو سي سرگردانه
 خدايو نه رسي مزل ته، چي پر لار برابر نه سي
 د شفق له لپمانه څه، د سهار روڼا راوړي
 په گره کي چي اور نه سي، تور پولاد به خنجر نه سي
 د توپان لوړي باډاسکي به بېرې کسي دړي وړي
 که ماڼو د طغياني څپو و غېږي ته ور نه سي
 د هغه لښکر د سوبي، تمه مه کوئ يارانو
 چي يو ځلي د جگړې پر ډگر کنډ و کپرنه سي
 د رحمت د باران څاڅکي به ونه وينئ په سترگو
 اسويلي که د وېر جنسو له کوگله بهرنه سي
 د نغري قدر و قيمت به هغه وخت ورم معلوم يږي
 چي پر لور و ژور و د پردو درېدرنه سي
 له تاداوه بې نسکور کړه، په پتليس کله رغېږي
 دا ماڼي به جوړه نه کړي، تر څو زېر و زېر نه سي
 چي سړي سېلي د مني، د گل پاني ټولي توي کړي
 غوتې پټه خپله خوله کړه، چي سبا ته پرېر نه سي
 بېرولي حواډو چي و هر څه ته شکمن دي
 واهمه د معصوم ځکه، وايي له بدو بدتر نه سي

کابل - ۱۳۲۵ ش

سرمني اوبنکي

پوخ نرخ

په تکه توره شپه پسي راځي د لمر وړانگې
وراني د باران جز، خو پرې ابادي کړوندي
الماس د حوادثو کسه د زړه بښينه درزي کړه
د صبر پتري غواړي، کنه سوه ريچې ريچې
توپېر دی په تعبیر کي چي پر حسن يې جنگونه
د چا شنې راني، خوبسي، د چا سپيني پښتنې
دنیا يو مجموعه ده د گلانو او اغزيو
گلان گېلې، گېلې، وړه له اغزو ساته پايځي
د ميني په قانون کي د قيود ماده منسوځه
حيران ستا و جرئت ته چي دا پوخ نرخ ماتوي
لايق د صفت نه دی مين زړه چي ژرانه کا
ترې جوړه که اور لرونې که رخ نه يوست سريندې
پرده کي چي ځان نغاړي له دوو حالو خالي نه وي
يا حسن د پري لري يا رنگ يې بې مزې
تاريخ د ژوند مو ټوله حماسې دي هنگامې دي
په زړه به پر ساده وي که شا کسي سوله جگړې
بېرېره له سکونه، خښېدو کي څه عيب نسته
د شني چيني اوبه سسي په ډنډونو کي ورستي
معصومه ځان سمبال که کړ او ته که ژوند غواړي
بقاء ده په جدل کي دا آئين د زمانې

کابل - ۱۳۷۲ ش

سرمني او بنکي

څه يې کوم

په محک چي گلپ راووزي سوړوښي به څه کوم؟
 چي کارونه د کوچني کړي، لوی سړی به څه کوم؟
 پسرلی خو يو سمبول د غوړېدو او خندېدو دئ
 چي خدا سوه راڅسه هېره، پسرلی به څه کوم؟
 صدقه تر هغه سر سم چي په عشق کي سودايي وي
 که په مينه مجنون نه وي، ليوونی به څه کوم؟
 صحرا ډکه په کودرو، د خاشي ارزښت يې نسته
 چي مي کومې په لوند نه سي، سروبی به څه کوم؟
 د لښکر سپاهي يې بولسه، تېر نه دي مه په وياړه
 چي پرېده ورغ مل نه سو، خپل پردي به څه کوم؟
 ظواهر مي خطا باسي، د باطن گټه يې وايه
 که په يخ په بنه را نه غئ، سپين کوسى به څه کوم؟
 چي په غم مي خوشالېږي، په ماتم مي هوسېږي
 په څه درد به دراني خوري او غلجی به څه کوم؟
 چي لورينه يې پر کونډو، يتيمانو د قام نه وي
 سړني به څه کوم؟ بيتنی به څه کوم؟

کابل - ۱۳۲۲ش

سرمني اوبنکي

پاينات

چي پر نورو مو خندل هغه راوسوه
اولني ياران مو ټوله تور لېمه سوه
حجابونه د معنا چي سسوله پورته
چي گڼل مو مستقيم هغه کاره سوه

کابل - ۱۳۲۵ش

د هستی شرط

چي يې خټه پخول د آدمزاد
اينسوئ چي د بشر د کور بنياد
د هستی بار تي په دې شرط اوږه ورکړه
چي په ژوند کي به دايم يمه آزاد

کابل - ۱۳۲۵ش

جگه غاړه

شه ارزوگاني د گور د بندي سوې
خومره ککري، کام د مرگي سوې
جار ترها سترگو، قربان تر خولويي
چي نه سوې ټيټي، نه په زاري سوې

کابل - ۱۳۲۵ش

سرمني اوبنكي

رجا

که مي نن زړگی له غمه څخه شين دئ
يا له سترگو مي روان د اوبنکو سين دئ
هره سخته دوې خونسی لري په وړاندي
دا مي دين، دا مي آئين دا مي يقين دئ

کابل - ۱۳۲۵ش

آخرو لي؟

ولي مورا وينې کړم د ځوانی له خواږه خوبه
څله مو رابېل کړم له جنون له ليونتوبه
اوس په لا علاجه رنځ اخته يم نه رغېږمه
هی توبه! د مغز له ايشناوه له آشوبه

کابل - ۱۳۲۵ش

آغم څپلو!

آسترو سترو! آجل وهلو!
آغم څپلو! آنازولو!
لمبېړئ تاسي په څپلو وينو
گټه يې بل وړي، آوبر زړلو!

کابل - ۱۳۲۲ش

سرمني اوبنکي

واقعي مسئل

دا چي ويني نن بهيري دي مسئل لوی قدر تونه
اچولي بي فتنې دي جنگوي سکني ورونه
نه په غم کي د بشر دي، نې لورينه پرا انسان سته
ازمويې خپلي وسلې و خرخوي خپل توپکونه

کوټه - ۱۳۲۸ش

پښتانه

ماضي مو د وياړو او مفاخرو مجموعۀ ده
تاريخ مو سر تر پايه کارنامه ده، حماسه ده
قدرت زما په قرعه کي آزادي تل را ايستلې
دنيا ته مې نامه نن جوړه کړې هنگامه ده
پامير د نړۍ بام دی زما بيسرغ پاس پر ريبيري
ايشا يوارت کور دئ زما وطن يې دروازه ده
سر خرويه ځکه گرزم چي غلام نه وم هيڅکله
د وينو په سېلاب مې مزرعه د تاريخ شنه ده
هيبت د سرو لښکرو جهان ټول و بيرو لئ
تأثير زما د گوزار چي کوږ يې توغ و نغاره ده
اسمانه بنسه يې واوره، په وازکومي درته و ايم
افغان، پښتون پتان دئ يو مفهوم يوه نامه ده
بنايست، حسن، ښکلا ټوله د ميني تعبير دي
توپير دئ د الفاظو مسمی ټوله يوه ده
کاروان د ارادو مو په مزله نه ستومانېري
نيستی ده د سالار چي مون ورکه قافله ده
غلط نه سئ زلميو، په خيلو يې خطا نه سئ
روښانه لکه لمر ستاسی راتلونکي آينده ده

گلشن اقبال - کراچي - ۱۹۸۹ع

سرمني اوبنڪي

بي مهره ساحل

د سمندر له توپانو را تنبتبدلسي ڇپه
له غتو سخرو سره و نبتته قطره قطره سوه
چي دانبوي پريني يي مرجع د نجات و بلله
د اميد و نودنياگي يي خوره و ره سوه

++++

د حوادثو په سيلاب کي لاهو سوي شاعر
د سرگردان موج په آينه کي بي خپل ځان وليدئ
د تودو اوبنکو سمندر يي گربوانه ته تسوي سو
له ارمانونو ډک زړگي بي پکښي وړان وليدئ

++++

د سر خورلي څپي ژوند د حال په ژبه وايي
هره کرکنډه، هره گرگه درسته مه گنئ
دا په ظاهره کي درنې خوبسي احساسه تيري
د خپل نجات، خپلي ژغورني و سيبله مه گنئ

کراچي - ۱۹۸۹ع

سرمني اوبنڪي

ورڪه هديره

تندرونه پاس له هسڪه راشوه سبي
كه سا كنبس وي كه بسې سا ٽول لو لپه سبي
د چلاس د چا مغزی و د چا گوتی
سبي پیدا، ورباندي جوړه مقبره سبي
و ژوند و ته خپله مپنه سره تبي سبي
نامعلوم لور تي روانه قافله سبي
خوک جل ووهي له تندي چولاوه سبي
پرڏا نورو چي قاصد د اجل راسبي
د ژوندون له پتي خلاص، مرگ يې پرده سبي
مرگی حق دئ خود وير خبره داده:
ورک يې نوم، ورک يې مدفن و هديره سبي

گلشن اقبال - ڪراچي - ۱۳۶۸ش

سرمني اوبنکي

خزان پسرلی

پسرلی څه دئ؟ د گولونو موسم
د سپرېد نښو، غوړېدلو موسم
د بلبلا نښو د رېزونو محشر
د سرو گلانو د ورمونو موسم

++++

زما له پسرلي څخه ښايست سو کله
پر نازل سوئ دئ د وينو سېلاب
که په نامه يو څو غښتې غوړېږي
تاندي لېباندې سي په تيغ د قصاب

++++

پسرلی راسي خو گلونه نه وي
که وي بيا، هلته بې خوندونه نه وي
د حمل نوم ورباندې مه ايردئ نور
چي يو مخ مرگ وي، حياتونه نه وي

++++

سور گل خو ښه د پسرلي وه پخوا
نن بې ښايست، نن يې مزه ده تللي
ستخ سوله زړونه له سره رنگه څخه
ازبس چي ډېرې وينې وليدلې

++++

د هندو کش له سپين اوړين تندي نه
د ستومانۍ خولې موجوده وهي
اوبنکي رواني د بابا پر ږيره
د مخ شېلې يې تيند کونه وهي

++++

پر ارغنداب د غم څلونه گزوي
لېږدوي، اړوي د غم کهولونه
د غم انډې يې پر بارکړي، درومي
پر سر باري يې وي غمجن سرونه

سرمني اوبنکي

++++

زما ارغسان نور مڅکي نه ابوي
نېستوي غېر کي د سرپو قافلې
غورځوي څنډو ته د گرگو پر ځای
د لاهو سوو انسانانو شعبي

++++

مل به ليدل چي د هيلمند پر غاړه
څو کنډوالي وي د لرغوني زمان
په پسرلي به څه محشر سو پر جوړ
ورته راتلل به په زرو سيلانيان

++++

نن هره مېنه کنډواله کنډواله
تازه کوي ياد د لرغونو وختو
څو سيلانيان يې دي له خپله کوره
تنداره چيان يې دي د خپلو ملکو

++++

بڼه پسرلي د بڼې راتلونکي نښه
د سمسوري زيری په څنگ کي لري
د دې کورډاگو پسرلي بوله خزان
چي د وروري ادعا په جنگ کي لري

کراچي - د حمل لومړۍ ورځ - ۱۳۶۹ش

سرمني اونبکي

مهاجرت

په فرعه چي مي ختلي پردېسي ده
له ژوندونه مزه تللي ده، خواري ده
په پاخه کاني مو تول (مهاجرت) کر
لوبي پايه و اوږده سرگرداني ده

کراچي - ۱۳۲۹ش

يادونه: د (مهاجرت) ابجدي ارزښت ۲۴۹ دئ او د وروستۍ مصرع ابجدي ارزښت
هم ۲۴۹ کيږي - په دې حساب (مهاجرت) د (لوبي پايه و اوږده سرگرداني ده) سره
برابردئ. (هو تک)

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English